

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Sžk/30/2019
Identifikačné číslo spisu: 1017200980
Dátum vydania rozhodnutia: 25.08.2020
Meno a priezvisko: JUDr., Ing. Miroslav Gavalec
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1017200980.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný v právnej veci žalobcu (v konaní sťažovateľ): C. Č., nar.: XX.XX.XXXX, s adresou ul. J. Č.. XXX/XX, XXX XX D., zast.: JUDr. Mariánom Ďurinom, advokátom, so sídlom advokátskej kancelárie ul. Sibírska č. 4, 831 02 Bratislava, proti žalovanému: Ministerstvo obrany Slovenskej republiky, so sídlom Kutuzovova č. 8, 832 47 Bratislava, vo veci všeobecnej správnej žaloby, o kasačnej sťažnosti proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave zo dňa 05. marca 2019 č.k. 5S/120/2017-90, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a .

Účastníkom právo na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

Predmet kasačnej sťažnosti

1. Konanie o kasačnej sťažnosti z 29.04.2019 (č.l. 93) sa týka prieskumu uznesenia Krajského súdu v Bratislave zo dňa 05. marca 2019 č.k. 5S/120/2017-90 (ďalej len „napadnuté uznesenie“), ktorým správny súd žalobu proti listu žalovaného č.j.: SELUZ-7-2/2017-OdSP z 18.04.2017, ktorým žalovaný vysvetľujúcim spôsobom reagoval na „Žiadosť [žalobcu] o vydanie osvedčenia alebo potvrdenia“ (ďalej tiež „preskúmaný list“ - č.l. 25), odmietol.

2. Kasačná sťažnosť sa opiera o nasledovne explicitne uvedený dôvod:

- § 440 ods. 1 písm. g) v spojení s odsekom 2 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“, resp. „Správny súdny poriadok“), t.j. správny súd nesprávne právne posúdil charakter preskúmaného listu najmä v zmysle ust. § 162a ods. 3 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších zákonov (ďalej len „zák. č. 100/1988 Zb.“) v spojení s § 33 zákona č. 76/1959 Zb. o niektorých služobných pomeroch vojakov (zrušený ku dňu 01.09.2002) a so zdôraznením niektorých ustanovení Listiny základných práv a slobôd, vyhlášky ministra zahraničných vecí ČSSR č. 120/1976 Zb. o Medzinárodnom pakte o občianskych a politických právach a Medzinárodnom pakte o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach, zákona č. 88/1952 Zb. o

materiálnom zabezpečení príslušníkov ozbrojených zborov ako aj ústavy Slovenskej republiky, zákona č. 92/1949 Zb. Branný zákon, vyhlášky ministra národnej obrany ČSR č. 20/1958 Sb. o úplnom znení branného zákona, zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon.

Podľa § 162a ods. 3 zák. č. 100/1988 Zb. v znení relevantnom pre preskúvanú vec skutočnosti potrebné na započítanie doby zamestnania podľa § 8a sa preukazujú osvedčením orgánu určeného všeobecne záväzným právnym predpisom Ministerstva obrany Slovenskej republiky a Ministerstva vnútra Slovenskej republiky.

Podľa § 8a ods. 1 zák. č. 100/1988 Zb. v citovanom znení ako doba zamestnania sa započítava, ak sa už nezapočítala,

a) doba služby vojaka z povolania v armáde Slovenskej republiky v období od 14. marca 1939 do 8. mája 1945,

b) doba služby tých príslušníkov polície a žandárstva, ktorí boli prijatí do služby v čase od 14. marca 1939 do 8. mája 1945,

c) doba služby vojaka z povolania v domobrane v období od 6. októbra 1944 do 8. mája 1945.

Podľa § 8a ods. 2 zák. č. 100/1988 Zb. v citovanom znení ako doba zamestnania podľa predchádzajúceho odseku sa nezapočítava doba služby osobám, ktoré

a) sa dopustili vojnových zločinov proti ľudskosti alebo porušovania ženevských konvencií v oblasti medzinárodného vojnového práva,

b) boli stíhané poľným prokurátorom 1. československej armády na Slovensku pre dezerciu, vojenskú zradu a iné závažné trestné činy, ktorých sa dopustili ako príslušníci 1. československej armády,

c) sa dopustili závažných trestných činov v dobe operačného nasadenia,

d) ako príslušníci polície, žandárstva alebo domobrany alebo ako príslušníci formácií, ktoré boli do nej začlenené, sa aktívne zúčastňovali na represióch proti civilnému obyvateľstvu v protipartizánskych jednotkách Edelweis, Snežienka a Jozef,

e) dobrovoľne vstúpili do sabotážnych, diverzných alebo záškodníckych kurzov organizovaných Sicherheitsdienstom a Abwehrom.

3. Avšak z obsahu kasačnej sťažnosti je možné dovodiť, že sťažovateľ implicitne poukazoval aj na nasledovný dôvod:

- § 440 ods. 1 písm. f) S.s.p., t.j. správny súd nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobcovi, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

4. Ďalej žalobca podporil svoje sťažnostné body odkazom na rozhodovaciu alebo zjednocovaciu činnosť zahraničných súdov, a to Ústavného súdu Českej republiky, rozsudkom Najvyššieho správneho súdu Českej republiky či rozsudku Krajského súdu Praha, ako aj stanovisku NS ČSSR zo dňa 10.10.1977, čo sa tiež javí ako snaha sťažovateľa naplniť podmienky dôvodu kasačnej sťažnosti podľa písmena h). Osobitné miesto venoval odbornej literatúre, a to Mgr. PhDr. Eva BURDOVÁ, MBA a kol. O dôchodovom zabezpečení pracujúcich, Praha: Práce, 1988.

II.

Priebeh a výsledky administratívneho konania

5. Žalobca sa žiadosťou zo dňa 20.03.2017 (administratívny spis) domáhal u žalovaného vydania potvrdenia alebo osvedčenia o skutočnosti, že žalobcom absolvovaný 1. a 2. ročník Vojenskej strednej odbornej školy v Žiline (ďalej len „VSOŠ“) bol vojenskou službou a má byť pre potreby dôchodkového zabezpečenia žalobcu započítaný v I. kategórii funkcií (ďalej tiež „žiadosť žalobcu“). Po vyhodnotení obsahu žiadosti žalobcu žalovaný preskúvaným listom oznámil, že mu nemôže vydať potvrdenie o tejto skutočnosti.

6. Žalovaný pri tom poukázal na príslušné ustanovenia najmä zákona č. 55/1956 Zb. o sociálnom zabezpečení, zákona č. 76/1959 Zb. o niektorých služobných pomeroch vojakov, zákona č. 92/1949 Zb. Branný zákon, zákona č. 63/1978 Zb. o opatreniach v sústave základných a stredných škôl, zák. č.

100/1988 Zb. a zákona č. 121/1975 Zb. o sociálnom zabezpečení a žalobcovi detailne odôvodnil nemožnosť vydania žalobcom požadovaného potvrdenia.

7. Z obsahu preskúmaného listu jednoznačne vyplýva záver, že nemá štruktúru rozhodnutia a tým tam aj absentuje poučenie o opravnom prostriedku.

III.

Konanie na správnom súde

8. Napriek uvedenej absencii poučenia o opravnom prostriedku a možnosti voľby súdnej ochrany proti preskúmanému listu podal žalobca s poukazom na niektoré ustanovenia Správneho súdneho poriadku prostredníctvom právneho zástupcu na Krajský súd v Bratislave žalobu (nesprávne použil označenie svojho podania ako návrh) z 20.06.2017.

9. Úlohou Krajského súdu v Bratislave ako správneho súdu bolo na prvom mieste posúdiť podmienky prípustnosti súdneho preskúmania žalobcom označeného správneho aktu žalovaného. Pri tom v napadnutom uznesení dospel k právnomu záveru, že žalobu je potrebné v zmysle § 98 ods. 1 písm. h) S.s.p. odmietnuť pre jej neprípustnosť. Dôvodom neprípustnosti žaloby je podľa krajského súdu s prihliadnutím na ust. § 3 v spojení s § 2 a § 6 a § 7 ods. 1 písm. b) S.s.p. to, že smeruje proti správnomu aktu, ktorý nespadá do kategórie aktov vymedzených vo vyššie uvedených ustanoveniach.

Podľa § 98 ods. 1 písm. h.) S.s.p. v citovanom znení správny súd uznesením odmietne žalobu, ak h) tak ustanoví tento zákon.

Podľa § 2 ods. 1 S.s.p. v znení relevantnom pre preskúmanú vec v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

Podľa § 3 ods. 1 písm. a) až c) S.s.p. v citovanom znení na účely tohto zákona sa rozumie

a) administratívnym konaním postup orgánu verejnej správy v rámci výkonu jeho pôsobnosti v oblasti verejnej správy pri vydávaní individuálnych správnych aktov a normatívnych správnych aktov,
b) rozhodnutím orgánu verejnej správy správny akt vydaný orgánom verejnej správy v administratívnom konaní, ktorý je formálne označený ako rozhodnutie alebo je za rozhodnutie považovaný podľa osobitného predpisu a zakladá, mení, zrušuje alebo deklaruje práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzickej osoby a právnickej osoby, alebo sa jej priamo dotýka,
c) opatrením orgánu verejnej správy správny akt vydaný orgánom verejnej správy v administratívnom konaní, ktorým sú alebo môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzickej osoby a právnickej osoby priamo dotknuté, [...]...

Podľa § 7 písm. b) S.s.p. v citovanom znení správne súdy nepreskúmajú

b) správne akty orgánov verejnej správy, ktoré nemajú povahu rozhodnutia o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach fyzickej osoby a právnickej osoby, najmä rozhodnutia a opatrenia organizačnej povahy a rozhodnutia a opatrenia upravujúce vnútorné pomery orgánu, ktorý ich vydal, ak tento zákon neustanovuje inak, [...]...

10. S poukazom na niektoré ustanovenia Správneho súdneho poriadku a po rekapitulácii skutkového stavu zachyteného v administratívnom spise, žalobných dôvodov a argumentácie žalovaného správny súd v napadnutom uznesení zdôraznil (č. 17 napadnutého uznesenia), že správne súdy v zásade preskúmajú všetky rozhodnutia alebo opatrenia orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté, okrem tých, ktoré zákon výslovne z prieskumu vylučuje.

11. Následne správny súd konštatoval, že nárok na priznanie ďalších rokov v I. kategórii funkcií, ktorý si žalobca žiadosťou u žalovaného uplatnil, a následné vydanie potvrdenia, resp. osvedčenia o tejto skutočnosti nie je samostatným nárokom v zmysle právnej úpravy. Ide o skutočnosť tvoriacu základ pre ďalšie rozhodovanie o jednotlivých dávkach dôchodkového zabezpečenia. Navyše správny súd upozornil

žalobcu, že žalovaný na rozdiel od Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia, nemá zákonom upravenú právomoc rozhodovať v oblasti dávok dôchodkového zabezpečenia vojakov.

12. Vzhľadom na uvedené správny súd zaujal právny názor, že vo vzťahu k preskúvanému listu je nutné súdny prieskum odmietnuť.

IV.

Obsah kasačnej sťažnosti / vyjadrenia

A)

13. Ako je uvedené v záhlaví proti napadnutému uzneseniu sťažovateľ povinne zastúpený advokátom v zákonnej lehote podal pomerne rozsiahlu kasačnú sťažnosť, v ktorej postupom podľa § 445 ods. 1 písm. c) S.s.p. vrátane nutnosti zohľadniť hore uvedenú povinnosť podľa odseku 2, výslovne či načrtnutým spôsobom zdôraznil nasledujúce sťažnostné body:

k § 440 ods. 1 písm. f) S.s.p.:

- správny súd nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobcovi, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, nakoľko o nevykonávaní navrhnuté dôkazy. nevyočul svedkov, neposudzoval listinné dôkazy, fotodokumentáciu alebo neustanovil súdneho znalca z odboru služobného práva,

k § 440 ods. 1 písm. g) S.s.p.:

- správny súd nesprávne právne posúdil charakter preskúvaného listu, nakoľko neprihliadol k celému radu relevantných (podľa sťažovateľa) ustanovení, ako sú

o ust. § 162a ods. 3 zák. č. 100/1988 Zb., pri ktorom mal správny súd vykonať hĺbkové dokazovanie v zmysle tvrdení sťažovateľa,

§ najmä absencia predloženia rezortného zoznamu preferovaných zamestnaní I. a II. kategórie funkcií, podľa ktorého mal žalovaný určovať a zaraďovať študentov vojenských stredných škôl a vojakov z povolania podľa vykonávaných funkcií do príslušných kategórií,

§ v tejto súvislosti poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 19. júna 2018, sp.zn. 10Asan/17/2017,

o ust. § 33 zákona č. 76/1959 Zb. o niektorých služobných pomeroch vojakov nezdôrazňuje, že služba v ozbrojených silách má byť vykonaná v služobnom pomere,

o správny súd vôbec neprihliadol na princíp rovnosti zbraní (viď aj judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva - tiež „ESLP“), ktorý je zakotvený v Listine základných práv a slobôd,

o existencia rôznych typov stredných škôl bola v rozpore s ustanoveniami Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach ako aj Medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach (vyhláška ministra zahraničných vecí ČSSR č. 120/1976 Zb.),

§ podľa poznámky sťažovateľa išlo o výchovu detských vojakov,

o v zákone č. 88/1952 Zb. o materiálnom zabezpečení príslušníkov ozbrojených zborov nie je zmienka o „chovancoch“, t.j. pozostatok zo zákona č. 200/1949 Zb. o platových pomeroch príslušníkov ozbrojených zborov, ktorý však bol v neskoršom období neuplatniteľný, nakoľko

§ žiakov vojenských stredných odborných škôl nevedli vychovávatelia, ale oficiálni velitelia ČSLA v dôstojníckych hodnostiach a uniformách,

o Ústava Slovenskej republiky spolu s vyššie uvedenou Listinou základných práv a slobôd zakotvuje množstvo práv, ktoré žalovaný spolu so správnym súdom neakceptovali,

§ najmä právo na primerané hmotné zabezpečenie či zákaz nútených prác alebo služieb,

o v zmysle zákona č. 92/1949 Zb. Branný zákon mala žalobcovi vzniknúť služobná povinnosť už dňom odvedenia, t.j. od 18.05.1973, pričom

§ žalobca vojenský výcvik a vojenskú prípravu v praktickej a teoretickej úrovni získal od 01.09.1971 a nie neskôr,

o ďalej sa žalobca zaoberal výkladom pojmu služba, pričom

§ poukázal aj na existenciu ďalších druhov vojenských služieb, ktorých príkladmo uviedol asi 20 druhov

§ tiež upozornil na dozornú službu žiakov VSOŠ, ktorú títo vykonávali počas celého štúdia na VSOŠ,

§ ako aj na následky riadneho nevykonávania tejto služby podľa zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon,

o historik PhDr. N. T. PhD., z Vojenského historického ústavu v Prahe mal poukázať na veľké

množstvo strát počas fungovania armády v ére totality.

14. Záverom sťažovateľ navrhol procesný záver konania na kasačnom súde v tom duchu, aby kasačný súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil správne mu súdu na ďalšie konanie. Tiež si uplatnil požiadavku na priznanie náhrady trov kasačného konania. Ku kasačnej sťažnosti pripojil dôkazné prostriedky.

B)

15. Vo svojom vyjadrení zo 03.06.2019 (č.l. 129) ku kasačnej sťažnosti žalovaný na prvom mieste zotrval na svojich skôr urobených písomných podaniach i ústnych vyjadreniach v predmetnej veci.

16. Ďalej žalovaný upozornil kasačný súd, že sťažovateľ predostiera v kasačnej sťažnosti identické tvrdenia a dôvody k dotknutej právnej veci ako v jeho skôr učinенých krokoch v rámci súdneho preskúmania veci zo strany správneho súdu, s ktorými sa tento súd, i z hľadiska riadneho právneho posúdenia veci, v plnej miere vysporiadal.

17. Tiež žalovaný po citácii rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež ako „Najvyšší súd“) sp.zn. 1Sžsk/5/2017 z 20. februára 2018 uviedol, že z obsahu kasačnej sťažnosti, v súvislosti s poukazom sťažovateľa na dôvod uvedený v § 440 ods. 1 písm. g) S.s.p. (t.j. nesprávne právne posúdenie veci), vyplýva, že sťažovateľ absolútne žiadnym spôsobom tento dôvod nevymedzil v súlade s § 440 ods. 2 S.s.p., a teda neuviedol právne posúdenie veci správne mu súdom, ktoré pokladá za nesprávne, a následne neuviedol, v čom by teda mala nesprávnosť právneho posúdenia veci správne mu súdom spočívať.

18. V uvedenej súvislosti žalovaný tiež uviedol, že

„Aj keď je snahou žalobcu v úvode kasačnej sťažnosti napádať uznesenie správneho súdu výlučne z dôvodu ustanoveného v § 440 ods. 1 písm. g) SSP (strana 2 kasačnej sťažnosti), celkom nelogicky na záver kasačnej sťažnosti toto uznesenie zjavne bez akéhokoľvek relevantného zdôvodnenia žalobca napáda aj z dôvodov ustanovených v § 440 ods. 1 písm. f) a h) SSP (strana 13 kasačnej sťažnosti). Na základe uvedeného konštatovania pôsobí žalobcom podaná kasačná sťažnosť zmätočne.“

19. Následne sa žalovaný v plnej miere stotožňuje s právnym názorom vysloveným správne mu súdom v rámci kasačnou sťažnosťou napadnutého uznesenia (č. 18 napadnutého uznesenia), že v prípade vydania potvrdenia, resp. osvedčenia o uznaní absolvovania 1. a 2. ročníka štúdia na VSOŠ za vojenskú službu a o započítaní týchto rokov do I. kategórie funkcií pre potreby dôchodkového zabezpečenia, by išlo o akt, ktorý by nepredstavoval žiadny zásah do práv právom chránených záujmov žalobcu.

20. Záverom žalovaný navrhol, aby kasačný súd sťažovateľom podanú kasačnú sťažnosť zamietol ako nedôvodnú.

IV.

Právne názory kasačného súdu

A) Všeobecné vymedzenie kasačnej právomoci

21. Senát Najvyššieho súdu konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S.s.p.) predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 S.s.p. preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Následne kasačný súd na verejnej porade dňa 25.08.2020 preskúmal napadnuté uznesenie spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, a jednomyseľne (§ 464 v spojení s § 139 ods. 4 S.s.p.) si osvojil záver, že kasačnú sťažnosť je v zmysle § 461 S.s.p. potrebné zamietnuť, nakoľko po jej preskúmaní kasačný súd na základe nižšie uvedených právnych názorov dospel k záveru, že je nedôvodná.

22. Na prvom mieste kasačný súd opakovane zdôrazňuje, že zákonodarca výkon správneho súdnictva

(najmä čl. 46 a čl. 142 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky) založil iba na návrhovej slobode účastníka (v preskúmvanej veci sťažovateľa), t.j. na zodpovednosti za obranu svojich práv (vigilantibus leges sunt scriptae) v medziach čl. 13 Dohovoru o ochrane základných práv a ľudských slobôd, vybrať si podľa Správneho súdneho poriadku z prostriedkov ochrany ten najvhodnejší proti preskúmvanému rozhodnutiu či postupu správcu dane a následne proti napadnutému uzneseniu. Preto kasačný súd nie je oprávnený do tejto procesnej slobody vstupovať.

23. V uvedenej súvislosti musí kasačný súd tiež zdôrazniť, že právo na súdnu ochranu (čl. 46 a nasl. ústavy Slovenskej republiky) nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzujúcim podmienkam (čl. 51 ods. 1 ústavy). To platí aj v prípade kasačnej sťažnosti ako mimoriadneho opravného prostriedku (§ 438 ods. 1 S.s.p.), ktorý nie je možné použiť „celoplošne“ na odstránenie nespokojnosti účastníka konania s akýmkoľvek rozhodnutím správneho súdu a ktorej aplikácia môže narušiť princíp právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (§ 145 S.s.p.).

B) K viacerým dôvodom kasačnej sťažnosti pri odmietnutí žaloby

24. Zo zásady, že kasačný súd je dôvodmi kasačnej sťažnosti viazaný [§ 439 ods. 3 písm. a) a contrario § 453 ods. 2 veta druhá S.s.p.] jednoznačne vyplýva procesná povinnosť sťažovateľa s plnou zodpovednosťou za procesný výsledok navrhnutý v kasačnej sťažnosti [sťažnostný návrh podľa § 445 ods. 1 písm. d) S.s.p.] objasniť zákonným spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť opravného prostriedku, a náležite vymedziť dôvod kasačnej sťažnosti [§ 445 ods. 1 písm. c) S.s.p.]. V dôsledku spomenutej viazanosti kasačný súd nekoná nad rozsah (§ 453 úvod S.s.p.), ktorý sťažovateľ vymedzil v kasačnej sťažnosti uplatnenými dôvodmi, ale tiež musí preskúmať opodstatnenosť predloženého dôvodu, resp. v prípade väčšieho počtu, či sú dôvody v kasačnej sťažnosti uvedené oprávnené.

25. V uvedenej súvislosti z napadnutého uznesenia pre kasačný súd jednoznačne vyplýva, že správny súd žalobu odmietol, avšak sťažovateľ popri dôvode uvedeného v § 440 ods. 1 písm. j) S.s.p. (podanie bolo nezákonne odmietnuté) explicitne položil dôraz na dôvod zakotvený v písmene g) uvedeného odseku 1, t.j. správny súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci.

26. Je nepochybné, že zákonodarca pre účastníka súdneho prieskumu ponúkol prostredníctvom ustanovenia § 440 ods. 1 S.s.p. dostatočne jasnú a prehľadnú hierarchiu dôvodov zoradených pod písm. a) až j) a umožňujúcich nespokojnému účastníkovi (sťažovateľovi) napadnúť prostredníctvom kasačnej sťažnosti zákonnosť rozhodnutia správneho súdu. Hoci kasačný súd nespochybňuje, že v niektorých prípadoch môže sťažovateľ na obranu svojich práv využiť aj viaceré dôvody kasačnej sťažnosti zakotvené v citovanom ustanovení, dôvody uvedené v § 440 S.s.p. pod písmenami g) a j) sa logicky tarob a nútené práce alebo nútené služby. Podľa či (napríklad uznesenie sp.zn. 1Sžk/31/2019 zo dňa 26. mája 2020). Navyše správne žalovaný vo svojom vyjadrení (viď bod č. 17 tohto uznesenia) poukázal na neusporiadosť dôvodov kasačnej sťažnosti a samotných sťažnostných bodov.

27. Pre kasačný súd je jednoznačné, že zámerom zákonodarcu v prípade dôvodu uvedeného pod písm. g) bolo umožniť sťažovateľovi spochybnenie súdneho rozhodovania v merite veci, t.j. vadnej aplikácie možno nesprávne určenej hmotnoprávnej normy na dostatočne zistený skutkový stav; naopak v prípade dôvodu uvedeného pod písm. j) zákonodarca sledoval umožniť spochybnenie procesného názoru správneho súdu pri aplikácii konkrétnej procesnej normy, ktorá výnimočne oprávňuje správny súd na odmietnutie súdnej ochrany (denegatio iustitiae) vzhľadom na nesplnenie procesných podmienok zabezpečujúcich riadnosť súdneho prieskumu negatívne vymedzených pod písm. a) až h) v odseku 1 § 98 S.s.p. (viď uznesenie Najvyššieho súdu sp.zn. 1 Sžfk/48/2017 zo dňa 22. augusta 2017).

28. Za uvedeného procesného stavu sa preto kasačný súd nemôže zaoberať sťažnostnými bodmi pri dôvode vymedzeným sťažovateľom podľa § 440 ods. 1 písm. g) S.s.p. ale môže ich zobrať do úvahy pri vyhodnotení dôvodu kasačnej sťažnosti uvedeného pod písmenom j).

C) K dôvodu podľa § 440 ods. 1 písm. f) S.s.p.: nepreskúmateľnosť

29. Ako prvý dôvod kasačnej sťažnosti musí kasačný súd vyhodnotiť hore uvedený dôvod podľa § 440 ods. 1 písm. f) S.s.p., t.j. tvrdenú nepreskúmateľnosť napadnutého uznesenia, nakoľko tento dôvod je zásadnou prekážkou vykonania prieskumu podľa iného namietaného dôvodu kasačnej sťažnosti. Uvedený prvý dôvod kasačnej sťažnosti v medziach sťažnostných bodov nepovažuje kasačný súd za naplnený a preto ho na základe nižšie uvedených právnych argumentov odmietol.

30. Kasačný súd vychádza z toho, že sťažovateľ deklaruje (str. 13 kasačnej sťažnosti), že tým, že správny súd nevykonával navrhnuté dôkazy, nevypočul svedkov, neposudzoval listinné dôkazy, fotodokumentáciu, alebo neustanovil súdneho znalca z odboru služobného práva, tým došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. S týmto hodnotením postupu správneho súdu kasačný súd nesúhlasí. Naopak, s poukazom na skoršiu judikatúru Najvyššieho súdu (najmä rozsudok sp.zn. 1Sžfk/23/2018 zo dňa 21. januára 2020) kasačný súd zastáva naďalej názor, že sťažovateľom tvrdená vadnosť postupu, nakoľko predstavuje neprijateľnú výnimku z výkonu súdnej moci a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, musí byť testovaná preukázaním absencie zásadného vysvetlenia dôvodov podstatných nielen pre rozhodnutie súdu ale aj pre objasnenie, prečo nekonal tak, ako sťažovateľ požadoval. Samotná subjektívna nespokojnosť sťažovateľa s formou, štruktúrou a obsahom odôvodnenia napadnutého uznesenia je v tomto prípade nepostačujúca.

31. Tak, ako už žalovaný vo vyjadrení uviedol, prvým limitom doktríny absencie zásadného vysvetlenia podľa judikatúry ESLP je to, že ide o také vady v odôvodnení napadnutého uznesenia, keď toto neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (napríklad rozsudok ESLP z roku 2009 vo veci Sutyazhnik proti Rusku,), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (napríklad rozsudok ESLP z roku 2003 vo veci Ryabikh proti Rusku).

32. Druhým limitom doktríny absencie zásadného vysvetlenia [najmä rozsudok ESLP vo veci Ruiz Torija v. Španielsko, resp. neskôr García Ruiz v. Španielsko (vo veci č. 30544/96 z 20.01.1999)] je právny názor, že správny súd nemusí dať detailné odpovede na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale iba na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia správneho súdu a na to nadväzujúce kasačného súdu (ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia), by malo postačovať na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces.

33. Kasačný súd po vyhodnení obsahu, štruktúry a logických nadväzností vyhodnotenia jednotlivých skutkových dôvodov dospel k záveru, že správny súd v napadnutom uznesení postupoval v intenciách ust. § 139 ods. 2 S.s.p., čo je objasnené nižšie. Pre kasačný súd sú forma a štruktúra odôvodnenia napadnutého uznesenia v zmysle § 139 ods. 2 S.s.p. dostatočne presvedčivé.

Podľa § 139 ods. 2 S.s.p. v citovanom znení v odôvodnení rozsudku uvedie správny súd stručný priebeh administratívneho konania, stručné zhrnutie napadnutého rozhodnutia, podstatné zhrnutie argumentov žalobcu a vyjadrenia žalovaného, prípadne ďalších účastníkov, osôb zúčastnených na konaní a zainteresovanej verejnosti, posúdenie podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Ak správny súd zruší rozhodnutie orgánu verejnej správy a vráti mu vec na ďalšie konanie, je povinný v odôvodnení rozsudku uviesť aj to, ako má orgán verejnej správy vo veci ďalej postupovať. Správny súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Podľa § 147 ods. 2 S.s.p. v citovanom znení platí, že ak nie je ďalej ustanovené inak, použijú sa na uznesenie primerane ustanovenia o rozsudku vrátane ustanovenia § 139 ods. 4 a § 141.

D) K dôvodu nezákonné odmietnutie - písm. j):

34. Na základe vyššie uvedených záverov (viď body č. 27 a č. 28 tohto uznesenia) je nutné tie

sťažnostné body uvedené u iného dôvodu (písmena g/), ktoré podporujú záver o nezákonom odmietnutí žaloby a pokiaľ ich obsah toto pripúšťa, preskúmať v tejto časti.

35. V tejto súvislosti kasačný súd pripomína, že uvedený kasačný dôvod reaguje na neodstrániteľné vady podania vo veci samej na správny súd, v tomto prípade správnej žaloby, ktoré konajúcemu súdu neumožňujú začať samotný súdny prieskum. Obligatórna obsahová náležitosť žaloby (§ 57 ods. 1 S.s.p.), t.j. označenie správneho súdu v spojení s informáciami, ktorej veci sa týka a čo sa ním sleduje, poskytuje dotknutému správne súdu priestor na zváženie, či sú naplnené podmienky konania (aj § 97 S.s.p.) na poskytnutie ochrany právam alebo právom chráneným záujmom žalobcu v oblasti verejnej správy, čo je hlavným poslaním správneho súdnictva (§ 2 S.s.p.).

Podľa § 57 ods. 1 S.s.p. v citovanom znení platí, že ak tento zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému správne súdu je určené,
- b) kto ho robí,
- c) ktorej veci sa týka,
- d) čo sa ním sleduje a
- e) podpis.

Podľa § 97 S.s.p. platí, že ak tento zákon neustanovuje inak, správny súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže správny súd konať a rozhodnúť (ďalej len "procesné podmienky").

36. Právo na súdnu ochranu, ktoré v sebe obsahuje aj právo na prístup k súdu, zakotvené v čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky, nie je neobmedzené (viď čl. 51 ods. 1 ústavy), t.j. neumožňuje pred správny súd predložiť akýkoľvek spor, ale len tie, ktorých dôsledkom je nezákonné narušenie právnej sféry jednotlivca. Obdobne reaguje ESLP prostredníctvom judikatúry (vec *Ashingdane v. Veľká Británia*, č. A-8225/78, marg. č. 57) v tom duchu, že právo na prístup k súdu môže podliehať rôznym procesnoprávnym obmedzeniam a formalitám, avšak toto je možné iba pri zachovaní jeho podstaty a pri rešpektovaní primeranosti obmedzenia, aby nedošlo k odopretiu práva na prístup k súdu (*denagatio iustitiae*) do tej miery, že by bol narušený jeho účel. S týmto môže súvisieť aj prílišný formalizmus všeobecných súdov pri posudzovaní obligatórných náležitostí podania, ktorý už kritizoval Ústavný súd prostredníctvom sp.zn. I. ÚS 139/02 zo dňa 26. februára 2003.

Podľa čl. 51 ods. 1 ústavy Slovenskej republiky domáhať sa práv uvedených v čl. 35, 36, 37 ods. 4, čl. 38 až 42 a čl. 44 až 46 tejto ústavy sa možno len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú.

37. Slovenský zákonodarca založil režim súdnej ochrany poskytovanej v správnom súdnictve na generálnej klauzule, že každé právoplatné rozhodnutie orgánu verejnej správy je preskúmateľné súdom, pokiaľ zákon neustanovuje opak. Pri tvorbe Správneho súdneho poriadku sa možnosť mu danú ústavou využila a prostredníctvom § 7 S.s.p. výslovne zo súdneho prieskumu v správnom súdnictve negatívnou enumeráciou boli vylúčené niektoré typy sporov, ktorých základ je spojený s výkonom procesov vo verejnej správe alebo ich dôsledkami.

38. Na túto úpravu celkom logicky nadväzujú jednotlivé ustanovenia § 98 S.s.p., ktoré kogentne prikazujú správne súdu, v ktorých situáciách musí odmietnuť začať súdne konanie vo veci vymedzenej podaním. Je to súčasne jeden z mála efektívnych filtračných mechanizmov správneho súdnictva zameraných na potlačenie zahltenia súdnej moci tzv. spormi s bagateľným alebo neopodstatneným významom pre spoločnosť.

39. Po sumarizácii obsahu sťažnostných bodov pre kasačný súd vyplýva, že základnou spornou otázkou bolo začlenenie preskúmaného listu podľa jeho obsahu a právnych dôsledkov do systému úkonov verejnej správy. Správny súd k tomuto vyslovil svoj právny záver, že :

„16. V preskúmanej veci je kľúčovou otázkou prípustnosti preskúmateľnosti napadnutého listu (rozhodnutia) žalovaného č. SEĽUZ-7-2/2017-OdSP zo dňa 18.04.2017, ktorým žalovaný oznámil

žalobcovi, že mu nemôže vydať potvrdenie o skutočnosti, že štúdium žalobcu v 1. a 2. ročníku na Vojenskej strednej odbornej škole v Žiline bolo vojenskou službou a má byť pre potreby dôchodkového zabezpečenia žalobcu započítané v I. kategórii funkcií.

17. [...]... Pri posudzovaní prípustnosti súdneho preskúmania rozhodnutia alebo opatrenia orgánu verejnej správy je správny súd povinný posúdiť, či sa žalobou napadnuté rozhodnutie alebo opatrenie nedotýka základných práv alebo slobôd účastníka konania, ktoré mu zaručuje Ústava Slovenskej republiky alebo príslušná medzinárodná zmluva o ľudských právach a základných slobodách. V takých prípadoch totiž vylúčenie súdneho preskúmania rozhodnutia správneho orgánu nemožno uplatniť. O takýto prípad však v prejednávanej veci nejde.

18. Žalobca požiadal o uznanie absolvovania 1. a 2. ročníka štúdia na Vojenskej strednej odbornej škole v Žiline za vojenskú službu a o započítanie týchto rokov do I. kategórie funkcií pre potreby dôchodkového zabezpečenia a vydanie potvrdenia, resp. osvedčenia o tejto skutočnosti. Výsledkom činnosti žalovaného mohlo byť na základe žiadosti žalobcu vydanie, resp. nevydanie potvrdenia či osvedčenia o tejto skutočnosti. Správny súd je toho názoru, že bez ohľadu na spôsob vybavenia žiadosti žalobcu by v oboch prípadoch išlo o akt, ktorý by nepredstavoval žiadny zásah do práv a právom chránených záujmov žalobcu, a to z dôvodu, že takéto rozhodnutie ani opatrenie slovenská zákonná úprava nepredpokladá. Nárok na priznanie ďalších rokov v I. kategórii funkcií, ktorý si žalobca žiadosťou u žalovaného uplatnil a vydanie potvrdenia, resp. osvedčenia o tejto skutočnosti nie je samostatným nárokom v zmysle právnej úpravy, ide o skutočnosť tvoriacu základ pre rozhodovanie o jednotlivých dávkach dôchodkového zabezpečenia. Konanie o predmetnej žiadosti žalobcu nie je v Slovenskej republike samostatne upravené právnymi predpismi. Žalovaný taktiež nemá zákonom upravenú právomoc rozhodovať v oblasti dávok dôchodkového zabezpečenia vojakov. Iba prípadné rozhodnutie vydané v konaní o dávke dôchodkového zabezpečenia vojakov, na ktoré je príslušný Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia, by bolo takým rozhodnutím, ktoré podlieha prieskumu zo strany správneho súdu. Z týchto dôvodov napadnutý list (rozhodnutie) žalovaného nespadá do kategórie aktov podľa § 3 SSP v spojení s § 2 a § 6 SSP, ktoré by boli spôsobilým predmetom preskúmania v správnom súdnictve. Žalobu preto bolo potrebné odmietnuť."

40. Podstatou preskúmaného listu je nepochybne žiadosť sťažovateľa, aby žalovaný vydal individuálny správny akt, ktorý by svojou formou mal byť potvrdením alebo osvedčením, že sťažovateľom absolvovaný 1. a 2. ročník VSOS bol vojenskou službou a má byť pre potreby dôchodkového zabezpečenia sťažovateľa započítaný v I. kategórii funkcií. Kasačný súd vzhľadom na čl. 2 ods. 2 ústavy Slovenskej republiky musí potvrdiť hore citované závery správneho súdu (č. 18 napadnutého uznesenia), že žiadosť sťažovateľa smeruje k získaniu skutočnosti, ktorá osobitne tvorí základ pre rozhodovanie o jednotlivých dávkach dôchodkového zabezpečenia.

41. Žalovaný v uvedenej súvislosti nemá zákonom upravenú právomoc rozhodovať v oblasti dávok dôchodkového zabezpečenia vojakov. Iba prípadné rozhodnutie vydané v konaní o dávke dôchodkového zabezpečenia vojakov, na ktoré je príslušný iný oprávnený orgán, by bolo takým rozhodnutím, ktoré podlieha prieskumu zo strany správneho súdu.

41. Sťažovateľ na podporu svojich tvrdení, že vec bola nesprávne právne posúdená, poukázal prostredníctvom sťažnostných bodov, a v predchádzajúcej žalobe prostredníctvom žalobných bodov, na množstvo medzinárodnoprávných dokumentov a zákonov (viď bod č. 2 tohto rozsudku). Na uvedenom právnom základe potom poukázal na rôzne aspekty činností, ktoré bolo možno vyhodnotiť ako vojenská príprava, stála bojová pohotovosť, služba s prívlastkami dozorná, vojenská a iné. Nebolo povinnosťou správneho súdu sa zaoberať týmito námietkami, nakoľko správne vyhodnotil podmienky konania, že nejde o spôsobilý predmet v súdnom prieskume v zmysle § 7 S.s.p.

42. Preto kasačný súd vyhodnotil dôvod podľa písmena j) o nezákonnom odmietnutí žaloby ako irelevantný.

43. Na základe uvedeného musel kasačný súd vyhodnotiť kasačnú sťažnosť, že nie je dôvodná (§ 461 S.s.p.).

VI.

44. Kasačný súd vzhľadom na dôvody kasačnej sťažnosti uplatnené sťažovateľom uvádza, že napadnuté uznesenie má všetky formálne i obsahové náležitosti súdneho rozhodnutia požadované v zmysle § 139 S.s.p.

45. Na základe zisteného skutkového stavu, uvedených právnych skutočností, po vyhodnotení námietok žalobcu a stanoviska žalovaného ako aj s prihliadnutím na závery obsiahnuté svojej staršej judikatúry (čl. 1 ods. 1 ústavy), najmä už v citovanom rozhodnutí sp.zn. 1Sžk/31/2019 alebo sp.zn. 1Sžfk/48/2017, pri ktorých kasačný súd nezistil žiaden relevantný dôvod, aby sa od nich obsahu a vyslovených právnych názorov (viď účinky sledované v § 20 a contrario § 22 ods. 1 S.s.p. spolu s čl. 144 ods. 1 ústavy) s prihliadnutím na ústavný princíp právnej istoty ako aj svojej úlohy zjednocovateľa súdnej judikatúry (§ 20 S.s.p.) odchyľil (napríklad zásadná zmena právneho prostredia, zistenie odlišného skutkového stavu alebo prijatie protichodného zjednocovacieho stanoviska v zmysle záverov judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva v oblasti zjednocovania alebo zamedzovania vydávania protirečivých rozsudkov, najmä vec Zielinsky, Pradal a spol. v. Francúzska republika č. A- 24846/94, 34165/96 až 34173/96, poprípade vec Borovská a Forrai v. Slovenská republika č. A- 48554/10 z 25.11.2014), rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku uznesenia.

46. Kasačný súd v preskúmvanej veci v súlade s ust. § 455 S.s.p. rozhodol bez pojednávania, lebo nezistil, že by nariadenie pojednávania bolo potrebné.

47. O právu na náhradu trov kasačného konania rozhodol kasačný súd postupom v zmysle § 167 ods. 1 v spojení s § 467 ods. 1 S.s.p. na základe princípu úspešnosti sťažovateľa, čo v konaní o kasačnej sťažnosti nenastalo. Naopak žalovaná, hoc ako protistrana bola úspešná, tak v pozícii orgánu verejnej správy podľa Správneho súdneho poriadku jej toto právo nevzniklo.

Podľa § 467 ods. 1 S.s.p. ustanovenia o trovách konania sa primerane použijú na kasačné konanie.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu n i e j e prípustná kasačná sťažnosť (§ 438 v spojení s § 439 S.s.p.).